

Komentarji

Mussolinijeva revizija
Ne bo nič pomagala!
Zakaj ne federacija?
Križa množi milijonarje

Mussolini si silno prizadeva za revizijo državnih mej. To je po-
kazala Italija zadnji teden v Že-
nevi, ko so "reševali in rešili"
jugoslovansko obtožbo Ogrske,
da je odgovorna za marševski
atentat. Čehoslovski zunanji
minister je rekel, da v ozadju
tega atentata je propaganda I-
talije, Ogrske in Avstrije za re-
vizijo.

Mussolini bi rad imel revizijo
meje Čegavih mej? Italijanski?
Da! Mussolini bi rad revidiral
na ta način, da bi se italijanska
meja premaknila nazaj, še bolj
na vzhod! Da bi se tudi meje
Ogrske in Avstrije pomaknile
nazaj. Mussolini bi smatral za
kardinalni zločin, če bi mu kdo
omagal revizijo navznoter, da bi
se pol milijona Jugoslovancev na
Primorskem rešilo njegovega
barbarskega jarma.

Vsaka revizija mej, pa naj jih
je tako "pravično" premikajo
v tja, ne bo nič pomagala.
V zadnjih sto letih so bile dve
ali tri revizije križem Evrope in
vse se se dve ali tri nove ko-
pice krivic; naj bodo še tri re-
vizije v prihodnjih sto letih in
pet bo cel kup novih krivic. Je
tako, da vsaka revizija neko-
ga oskuma in priklene in vsi ne
bodo nikdar zadovoljni.

Zakaj ne bi v Evropi enkrat
deli s federaliziranjem neme-
re revizij in cepljenja? Zakaj
ne bi združili beraških kosov in
loščkov, namesto da jih trgajo
in delajo še bolj beraške? Zakaj
ne balkanska federacija, podo-
vanska federacija ali srednjeev-
ropska federacija in končno ev-
ropska federacija, v kateri bi bi-
vali narodi politično in kultur-
no svobodni, ekonomsko in fi-
nančno združeni v celoto?

To pride — mora priti — ka-
dar bo v Evropi vladal hladni
razum namesto črne, rjave, žol-
te, zelene, plave, sive in pisane
blaznosti!

Pred nekaj dnevi so v oficial-
nem Washingtonu poročali o
prejemkih dohodninskega dav-
ka v lanskem letu in v zvezi s
tem o porazdelitvi dohodkov.
Poročilo omenja 26 novih mi-
lijonarjev, ki so prirastli v pre-
teklem letu; neki milijonar je
imel nad pet milijonov dolarjev
dohodkov.

Na drugi strani je pa bilo v
preteklem letu 81,000 manj onih
posameznikov, ki imajo največ
4500 letnih dohodkov. Ti so
najnižja ekonomska plast Ame-
rike. Delavci so, mali farmerji
in trgovci, ki komaj eksistirajo.
Kaj to pomeni? Ali naj pome-
ni, da je kriza dvignila najnižjo
ekonomsko plast navzgor in jo
porinila med milijonarje, ki so
ne pomnožili?

Pamet! Pomeni le to, da je
najnižja plast padla še nižje—
proti dnu, kjer je največja ma-
sa ameriškega prebivalstva, ma-
sa, katera ne plačuje nobenega
dohodninskega davka, ker nima
dohodkov. Ker pa je v nižjih
plasteh prebivalstva vedno manj
bogastva, se bogastvo naravno
steka v višje plasti. To je jasno,
drugače ne bi bilo 26 novih mi-
lijonarjev v preteklem letu.

Iz tega je tudi jasno, komu je
največ pomagal "new deal" in
koga rešujejo Rooseveltove re-
forme. Lansko leto je bil začel
"new deal"—in zraslo je
26 novih milijonarjev!

Butlegarji še vedno aktivni
Newark, N. J. — D. F. Bur-
nett, načelnik državnega odbo-
ra za kontroliranje izdelovanja
in prodajanja alkoholnih pijač,
pove, da več ko polovico alkohol-
nih pijač, ki pride na trg v tej
državi, producirajo butlegarji.
Butlegarji so spet na krmilu
in saloni so se vrtnili, je dejal
Burnett. "Večina denarja od
prodajanja alkoholnih pijač gre
za butlegarjev."

BOJ CESTNIH ŽE- LEZNIČARJEV V LOS ANGELESU

Stavkarji so zavrgli nesramne
pogoje družbe. Policija krmi
delavce s plinskimi bombami.

Los Angeles.—Tom Mooney
lahko z zadovoljstvom gleda ju-
naški boj tramvajskih delavcev
pri Los Angeles Railway kom-
paniji, ki traja že par tednov.
Saj je bil omrežen in vržen v
ječo prav radi svojega prizade-
vanja, da organizira cestne že-
lezničarje na zapadni obali—v
San Franciscu in drugod.

Tukajšnja stavka je v resni-
ci podobna majhni pa vroči vojni.
In kot navadno je vsa ob-
last tudi v tem boju na strani
podjetnikov. Skoraj ne mine
dneva, da ne pride do spopada
med stavkarji in simpatizirajo-
ci na eni strani in policijo na
drugi.

Aretiranih je bilo že mnogo
oseb, stavkarjev in simpatikov.
Tudi materialna škoda je večja,
ker je bilo razdejanih in prevr-
njenih že več vozov, katere druž-
ba skuša operirati s skebi.

Tudi župan je na strani druž-
be. Prve dni stavke je govoril,
da bo to poglavje razrednega
boja kmalu končano — "kakor
hitro dobimo dovolj ljudi za ob-
ratovanje". Sploh je vsa mestna
administracija postala stavko-
lomska agencija.

Spor skušajo poravnati za-
stopniki delavskega departmen-
ta in delavskega odbora. Pa ni-
majo sreče. Za družbo so nam-
reč vsi openšaperski interesi, ki
to mesto in skoraj vse industri-
je je popolnoma dominirajo. Uni-
sko gibanje je dobilo smrtni u-
darec v znanem McNamarovem
slučaju pred 25 leti.

In da se družba nima neme-
na pobotati z unijo, je dokaz
njen nesramni pogoj, katerega
so stavkarji vehementno zav-
rgli. Družba je namreč pristala,
da je pripravljena zaenkrat
sprejeti na delo 100 stavkarjev,
ostale pa — po potrebi. Vsi bi pa
izgubili starostne pravice. Od-
klonila je predlog za poravnavo
stavk z arbitracijo.

Na stavko se pripravljajo tudi
delavci pri ostali cestni železni-
ški družbi, ki obratuje v pred-
mestjih.

Trgovska zbornica je za svobo-
do govora — za torije

Washington. — Ameriška tr-
govska zbornica je za svobodo
govora le za torije. To je raz-
vidno, ker je iz svojega avdito-
rija izgnala javno govornico
(public forum), ki so jo organi-
zirali nekateri člani Rooseveltovega
kabineta in druge višje
glave.

Vzrok za ta izgon je bil, ker
je bilo na govorniški listi tudi
par liberalcev. Trgovska zbor-
nica pa očitno ne mara "redi-
ti gada na svojih prsih". V nje-
nem avditoriju naj bo prostora
le za torije.

Na farmah je dosti prilike za
modernizacijo

Ames, Ia. — "Novi dealerji" i-
majo med iowškimi farmerji ši-
roko polje za modernizacijo sta-
novanj. Profesor M. G. Reid z
državnega kolegija je reiskal
20,000 domov in dognal, da ima
le polovica kuhinjske umivalni-
ke, 80% je brez kopalnice in
75% brez vode v stanovanju.

Hladilniki za hrano so redka pri-
kaz. Večina hiš je nad 25 let
starih in 15% je v procesu raz-
padanja. Najemniki imajo slab-
še in manjše hiše pa več otrok
kakor farmerji—lastniki.

Sedem milijonarjev na farmi
za ubože!

Los Angeles, Cal. — Na tukaj-
šnji okrajni farmi za ubože se
nahaja sedem bivših ameriških
milijonarjev in pet članov ev-
ropskih plemiških rodbin. Da-
nes vsi delajo na farmi z osta-
lim ubožci vred za svoj obsta-
nek.

Sovjeti ustrelili na- dalnjih devet be- logardistov

Eksekucije so se izvršile v Min-
sku, nedaleč od poljske meje

Minsk USSR, 12. dec. — Na-
daljnjih devet kontrarevolucio-
narjev je bilo včeraj obsojenih
na smrt pred vojnim kolegijem
sovjetskega vrhovnega sodišča
in ustreljenih. Tako se glasi ur-
adno poročilo. S tem je število
eksekutiranih zarotnikov nara-
slo na 75 v teku zadnjih desetih
dni.

Uradno poročilo pravi, da je
večina teh zarotnikov prišla iz
Poljske in oboroženi so bili z re-
volverji in bombami. Pred sodi-
ščem je bilo 12 obtožencev, toda
trije so bili pridržani za nadalj-
njo preiskavo.

Vladni departament izigral unjske delavce

Pogodbe za gradnjo bojnih ladij
je oddal privatnim ladjedelni-
cam

Washington, D. C. — V krogih
organiziranega delavstva je iz-
bruhnil val protestov, ko se je
izvedelo, da je mornariški de-
partment podpisal pogodbe z
lastniki privatnih ladjedelnic za
gradnjo bojnih ladij. Te pogod-
be ne vključujejo provizij za
zaščito mezd in delovnih pogo-
jev, katere je senator David I.
Walsh in organizirano delavstvo
zahtevalo, da se jih vključi v
pogodbe predno se jih podpiše.

Delavski voditelji pravijo, da
je bilo podpisane pogodb direkt-
na kršitev obljub visokih urad-
nikov v mornariškem depart-
mentu, ki so obljubili, da ne bo-
do ničesar podpisali, dokler ne
bo imenovan vladni odbor za
ladjegradniško industrijo v smi-
slu načrta, ki ga je odobril ge-
neral Johnson, administrator
NRA, pred tremi meseci.

Unjski delavci so silno pre-
senečeni nad to akcijo, ker se
spominjajo dolge borbe, ki so jo
vodili za zaščito delavcev v ladj-
jedelnih. Denar za gradnjo in
popravlila bojnih ladij gre iz
sklada administracije javnih del.

O tem škandalu bo nedvomno
razpravljali prihodnji kongres,
ker to zahtevajo A. O. Wharton,
predsednik mednarodne unije
strojnikov in drugi delavski vo-
ditelji. Senadni komitej, ki je
preiskoval trgovino z municijo
in orožjem, je že namignil, da
bo posvetil na to situacijo, ko se
člani ponovno sestanejo v pri-
hodnjem januarju. Pri vsem
tem je značilno to, da so bile
pogodbe tajno podpisane v ča-
su, ko je Wharton odšel na kon-
vencijo Ameriške delavske fede-
racije.

Znamenito nemško gledališče na
javni dražbi

Berlin. — Uradno poročilo
naznanja, da bo znamenito gle-
dališče "Schauspielhaus", pozo-
rišče največjih triumfov Maksa
Reinhardta, prodano na javni
dražbi. Ta teater, ki je igral
važno vlogo po svetovni vojni, je
last profesorja Reinhardta. On
je pobegnil iz nacistične Nemčije
in se sedaj nahaja na obisku v
Združenih državah.

Važne informacije

New York. — Pravilniški od-
bor NRA za fotografsko indu-
strijo je informiral člane, da se
"biznis na splošno izboljšuje".
To izboljšanje lahko še bolj po-
spesiijo — "če imate dovolj vo-
lje za dvigovanje cen." Tega bi
moral biti vesel vsak pripadnik
"new deala" — višjih cen.

Porast števila jetnikov v Prusiji

Kolin, Nemčija. — Dokazi o
terorizmu nacistov vsebuje sta-
tistika o porasti števila jetnikov
v pruskih jetnišnicah. Leta 1932
je bilo v teh ječah 23,687 jetni-
kov, leta pa se je povečalo na
56,928. Vsaka kritična beseda
proti režimu pomeni zapor v
koncentracijskih taboriščih ali
v ječi.

NAPREDEK ZA- DRUŽNE IDEJE NA SEVERU

Zadružna trgovina na gornjem
srednjem zapadu raste, pri-
vatna pa nazaduje

Superior, Wis. — (FP) — V
krajih, kjer je zadružno gibanje
razvito, privatna trgovina naglo
izgublja tla na račun zadružne.
To je razvidno iz nadaljnjih
števil o obeh institucijah.

V prvih desetih mesecih tega
leta so zadružne trgovine, ki so
priključene tukajšnji Centralni
nakupovalni zadrugi, veliko bolj
napredovale v biznisu kakor pa
privatni biznis na splošno.

Iz poročila zveznega biroja za
domačo in inozemsko trgovino
je razvidno, da je denarni pro-
met v privatnih trgovinah, u-
ključivši verižne, narasel v de-
setih mesecih tekočega leta
4.5%. Ker je pri tem treba pa
upoštevati porast cen, ki znaša
v tem času 11.8%, se je blagovni
promet faktično znižal 7.3%.

Na drugi strani pokazuje pa
tukajšnje zadružno gibanje po-
vsem drugačno sliko. Denarni
promet zadrug v gornjem delu
srednjega zapada — v Wiscon-
sinu, Minnesoti in gornjem Mi-
chiganu — je v tem času nara-
sel 40%. Upoštevaajo porast
cen se je njih blagovni promet
dvignil nad 32% ali skoraj za
eno tretjino.

Promet tukajšnje Centralne
nakupne zadruge je do pričetka
novembra tega leta znašal \$1,-
509,807 ali nad 35% več kakor
v isti dobi lanskega leta. Tukaj-
šnja skupna zadruga se je ne-
davno preselila v nove in štir-
krat večje prostore kakor so bi-
li prejšnji.

Skrajšanje delovnih ur v oblačilni industriji

Unija bo gledala, da se bodo to-
varnarji držali določb revidi-
ranega pravilnika

New York. — Skoro 200,000
delavcev v industriji bombažne-
ga blaga je te dni pričelo delati
36 ur na teden s plačo za 40 ur.
Ta sprememba je bila narejena
v soglasju z Rooseveltovo odred-
bo, ki jo je izdal v zadnjem av-
gustu in je revidiranje pravilni-
ka bombažne industrije, katero
določa skrajšanje delovnih ur
in višje mezde.

Oredba pomeni, da bodo
krajšega delovnika in višje
mezde deležni delavci v 5000 to-
varnah v 42 državah. Nad tri-
deset kompanij je skušalo pre-
prečiti revidiranje pravilnika s
peticijami za injunkcijo, a niso
uspele.

Sidney Hillman, predsednik
Amalgamated Clothing Workers
unije, je izjavil, da člani njego-
ve unije ne bodo delali več ko
36 ur v tednu in strogo pazili,
da se bodo tovarnarji držali do-
ločb pravilnika. Hillman je član
vladnega odbora gospodarske
obnove, ki je bil imenovan pred
dvema mesecema.

Detroitški črnci izvoljeni v mo-
skovski sovjet

Moskva, 12. dec. — Robert Ro-
binson, zamorec z Jamajke, ki je
živel 10 let v Združenih državah
in pet let je delal v Fordovi av-
tomobilni tovarni v Detroitu, je bil več-
raj izvoljen za deputiranev mo-
skovskega sovjeta. Izvolili so ga
ruski delavci v znak priznanja
njegovih zaslug pri delu v avtom-
obilni tovarni v Moskvi. To je prvi za-
morec v Rusiji, ki ga je doletela
ta čast.

"Plava ptica NRA mrtva ko do-
do", pravi Johnson

Washington, D. C. — General
Hugh S. Johnson, bivši admini-
strator NRA, je dejal te dni, da
je "plavi ptič" mrtve, silno mrt-
ve, bolj mrtve ko ptič dodo, ki
sploh ne eksistira več ...

Kompromis Lige narodov ni zadovoljil nikogar

Prve vesti o "zmagi" na Ogrskem in v Jugoslaviji so le za
domači konsum. Vladni krogi obeh dežel niso zado-
voljni in v Belgradu govore o spremembi vlade. Naj-
bolj poparjena pa je Italija, ki je v Ženevi korenito
pogorela z revizionistično politiko

Voditelji železničarjev ži- gosajo magnate

Unije nadaljujejo boj za uve-
ljajenje penzijskega zakona.
— Zahteva za skrajšanje de-
lovnika bo predložena kon-
gresu

Washington, D. C. — Člani ek-
sekutivnega odbora železniških
unij so na svoji konferenci od-
ločno izjavili, da bodo nadalje-
vali z bojem, da bodo vsi delavci
na ameriških železnicah zaščite-
ni s pokojninskim zakonom.

Na konferenci so padle ostre
besede proti magnatom, ki so
podvezli akcijo in tirali zadovo
pred sodnika Alfreda Wheata,
ki je potem proglasil penzijski
zakon neustavnim. Legalni boj
se nadaljuje in voditelji so u-
verjeni, da bo zvezno vrhovno
sodišče ovrzlo odlok nižjega so-
dišča in proglasilo zakon ustav-
nim.

Na konferenci se je vršila raz-
prava tudi o drugih važnih pro-
blemih, nanašajočih se na želez-
niške delavce. Vprašanju nara-
ščajoče brezposelnosti so vo-
ditelji posvetili veliko pozor-
nost. Program, ki naj bi odpra-
vil brezposelnost med železni-
čarji, bo predložen kongresu, ki
se odpravi v januarju. George M.
Harrison, načelnik eksekutivne-
ga odbora železniških unij, je
izjavil, da bi bilo skrajšanje
delovnih ur na železnicah učink-
ovita remedura proti brezpo-
selnosti.

Joseph B. Eastman, federalni
koordinator, se je posvetoval z
voditelji železničarjev in potem
podal izjavo, da bo predložil
prihodnjemu kongresu program,
ki bo po njegovem mnenju ko-
ristil železniški industriji in šči-
til interese delavcev.

Korupcija v bojni morna- rici odkrita

Neimenovani častnik morda pri-
de pred vojno sodišče

Washington, D. C., 12. dec. —
Višji častnik ameriške bojne
mornarice, čigar ime je še za-
molčano, je pod obtožbo posku-
šane korupcije in najbrž se bo
moral zagovarjati pred vojnim
sodiščem.

Neka municijska družba je
skušala dobiti naročilo od mor-
naričnega departamenta in doti-
ni častnik se je ponudil, da pre-
skrbi naročilo pod pogojem, če
mu družba pokloni večje število
svojih delnic in mu plačuje
\$1000 mesečno v gotovini za ne-
ko dobo.

40 mrtvih v zgorelem hotelu

Lansing, Mich. — Požar, ki je
v terek zjutraj spremenil hotel
Kerns v kup razvalin, je terjal
najmanj 40 človeških žrtev. Do-
slej so našli trupla 14 gostov, ki
so spali v hotelu, med temi še
stih državnih poslancev, ostali
pa še manjkajo. V bolnišnici je
30 ožganih in drugače poškodov-
vanih oseb. Ob času ognja je v
hotelu spalo 190 otrok. Vzrok
požara še ni znan.

Kampanja za pobijanje zločinov
v Ameriki

Washington, D. C. — Tu zbu-
ruje 690 delegatov iz vseh kra-
jev Združenih držav, ki so se
sešli na poziv justičnega tajni-
ka, da izdelajo načrte za refor-
miranje aparata ameriške jus-
tice in uspešno pobijanje zločin-
ov. Delegatje so večinoma sod-
niki, pravdniki in specialisti v
kriminalistiki.

Budapešta, 12. dec. — Dočim je
madžarski tisk v ponedeljek po-
zdravil zaključek spora z Jugo-
slavijo kot "zmago" Ogrske, je
bilo včeraj manj navdušenja.

Prejšnji dan so vladni listi peli
slavo Ligi narodov, ki je odv-
nila vojno med Ogrsko in Jugo-
slavijo in ohranila Ogrski "na-
rodno čast", medtem ko Jugo-
slavija ni dobila, kar je zahtevala,
a zdaj drugačnega mnenja.

List "Pesti Naplo" poudarja,
da je Ogrska imela le dva prija-
telja v Ženevi, Italijo in Polj-
sko, in ostala je "brez zmage in
brez poraza". Drugače pa piše
"Pesti Kurier". Ta list odprto
pravi, da je bila Ogrska poteg-
njena v Ženevi in poražena na
vseh črti. Ogrska vlada je izgu-
bila bitko in narodna čast Ogr-
ske je hudo prizadeta. Kako
drugače naj se razloži dejstvo,
da je svet Lige narodov naložil
Ogrski, da se mora preiskati in
kaznovati, če najde, da je res so-
kriva v marševskem atentatu?

List zaključuje, da je ogrska
vlada odgovorna za polom Ogr-
ske v Ženevi in nositi mora po-
sledice. Opozicija pričakuje, da
se premier Goemboos najbolje
opere, če poda ostavko.

Belgrad, 12. dec. — Jugo-
slavanski oficijelni tiskovni urad
je razglasil, da je Jugoslavija
"zmagala" v Ženevi in jugoslo-
vanska javnost je zdaj pod tem
vtisom. Drugačno mnenje pa pre-
vladuje v uradnih krogih, v ka-
terih niso zadovoljni z izidom
poravnave spora z Ogrsko. Ju-
goslavija je zahtevala—in z njo
vred mala enteta—da mora Liga
narodov prisoditi Ogrski mor-
alno odgovornost za marševski
atentat in preiskavo mora izvr-
šiti komisija Lige. Svet Lige
narodov je ignoriral odgovor-
Ogrske in sklenil, naj se Ogrska
sama preišče in samo sebe ka-
nuje, če dožene, da je res kriva!

Uradni viri sicer zanikajo, da
bo vlada resignirala, toda go-
vorice, da morajo priti spre-
membe, persistirajo. General
Pero Živković, vojni minister,
ki je odgovoren za deportacije
Madžarov, konferira z voditelji
bivših demokratičnih strank
glede reorganiziranja vlade.

Ženeva, 12. dec. — V sporu med
Jugoslavijo in Ogrsko je zmaga-
la edinole Liga narodov, ki je
preprečila vojno v vzhodni Ev-
ropi in prisilila krepak udarec
revizionističnemu bloku (Italija,
Ogrska, Avstrija, Nemčija).
Najbolj je udarjena Italija, ki
je odprto nastopila za revizijo
zadnji teden na seji sveta Lige
narodov—ko pa je v ponedeljek
prišla na dnevi red resolucija
za poravnavo jugoslovansko-
ogrskega spora, je italijanski
zastopnik, baron Aloisi, molče in
poparjeno glasoval za samopre-
iskavo Ogrske. Italija je molče
pristala na vse, kar sta takore-
ko diktirali Anglija in Fran-
cija. Italija je danes izolirana in
edini zaveznik, ki pri njej še
nekaž šteje in na katerega se
obupno naslanja, je Anglija. Če
Anglijo izgubi, je sama izgub-
ljena.

Italija je danes v veliki fi-
nančni krizi in dobro ve, da je
njena lira navezana na milost in
nemilost francoske in angleške
državne banke, zato se ne more
upreti Angliji niti Franciji.

Štirje mladeniči civilne armade
zgoreli

Norris, Tenn. — V taborišču
civilne armade CCC v Clear
Creeku, sedem milj od tuka, je
v noči od torka na sredo izbruh-
nil ogenj, ki je uničil štiri ba-
rake in štirje mladeniči so zgo-
reli. Več ko 200 fantov armade
CCC je ostalo brez strehe.

Vesti iz Jugoslavije

NETNA UMORA V GRADSKIM OBMEJI

nočne borbe dveh krošnjarjev na skednju

Maribor, 21. novembra.

19. nov. je zelo razburil občinstvo ob severni meji uro, ki je bil izvršen v skednju posestnika Alojzija Celcerja pri Zg. Sv. Kungoti. Torej zjutraj je namreč gostilničar v skednju za neznanega krošnjarja, ki je približno 28 let. Truplo je bilo v senu, ki je bilo vse prebrano, kar je pričalo, da je med nesrečno žrtvijo in vsem vršil hud boj na življenjski in smrti.

Gostilničar naj bi je gostilničar obvestil orožnike pri Sv. Kungoti, ki so pričeli hitro potovati za zverinskimi zločinci. Ugotovili so samo, da sta pretekli ponedeljek v skednju dva krošnjarja, ki sta bila gorensko narečje in se baje izrazila, da sta došla v Mlače pri Kamniku. V skednju zvečer sta še povečerili, in sta bila tudi precej do-razpoložena. Gostilničar ji je dal prenočišče na večerji, kamor sta odšla po večerji. Na stolu sta legla spat, sta mučila svoji obrtni knjižici. Se je na skednju med njima odigralo, je za enkrat ugan-

stiličar in orožniki so trdili, da je krošnjarja. To je zjutraj tudi dejstvo, da je mo-čeno zjutraj na vse zgodaj pri-šli v gostilničarju in zahtevali obrtni knjižici, da bi na ta način zabrisal sled za seboj in žrtvijo. O dogodku je bilo ob-veščeno tudi mariborsko držav-no sodno komisijo. Truplo je bilo razteleseno v mrtvašni-ko pokopališču v Zg. Sv. Kun-

Zalostna družinska slika

Novo mesto, 20. novembra.

Pred velikim senatom novo-gradske okrožnega sodišča je danes dopoldne razprava o 26 letnem Francu Zabkarju iz Seča pri Črmošnjicah, ki je v noči na 27. septembra ubil svojega lastnega očeta. Sodnica navaja, da je 27. sep-tembra ponoči Zabkarjeva Eli-za, obtožena sestra, prišla k orožnikom v Črmošnjicah, da je njen oče Franc izvršil samomor. Ko so prišli orožniki, je oče tako spoznal, da je samomor izključen ter da je Franc zabkarja ubil. Oče je zabkarja ubil, ki je zavrzel lovsko pu-ko in umorjenčevo praznično puško na stopnicah v hiši. Zabkar je ležal v postelji, ki je bil na glavi tako razme-ten, da bi ne bil mogel odlo-žiti svoje puške in obleko zunaj, pa se nato vleči v posteljo. Orožniki so izvedeli, da sta se sin štiri dni prej sprla in da je moral obtoženec na očeto zahtevati od hiše. Zato so ga oče sumili in ga prijeli. Ob-veščeno ni znal pojasniti, kje je nekaj ur pred umorom, dasi je počešča trdovratno tajil de-jele. Sele ko so mu dopovedali, da je samomor izključen, se je pri-žal in priznal, da je očeta u-til s strelom iz njegove pu-ke. Pojasnil je, kako sta se pre-je nedeljo z očetom hudo sp-rijela in kako ga je oče spodil hiše. Prenočil je pri sosedu, katerega žrtev je postal prodajalec ščetk, 31 letni Stanko Ha-čin, je močno vznemiril obme-je kraja. Sreča je le, da se je varnostnim oblastvom že danes posrečilo razkrinkati roparske-ga morilca. To je 32letni Ha-činov rojak, doma istotako iz Mlake pri Komendi, Viktor Ju-phant, brezposelni delavec, postopaj.

UMOR ZARADI 150 DIN

Morilec Viktor Juhant, aretiran v Ljubljani, pripoveduje, kako je s sekuro ubil rojaka Stanka Hacinu

Ljubljana, 24. nov. — Umor v Gradiški pri Zgornji Kungoti, katerega žrtev je postal prodajalec ščetk, 31 letni Stanko Ha-čin, je močno vznemiril obme-je kraja. Sreča je le, da se je varnostnim oblastvom že danes posrečilo razkrinkati roparske-ga morilca. To je 32letni Ha-činov rojak, doma istotako iz Mlake pri Komendi, Viktor Ju-phant, brezposelni delavec, postopaj.

Do razkrinkanja zločinca je prišlo tako naglo po zaslugi časopisnih vesti, na katere so po-ostali pozorni orožniki v Kamni-ku, ki so obvestili ljubljansko policijo in namignili na Juhantovo osebo. Tega je iskalo ljub-ljansko sodišče in ga je zasledo-valo ljubljanska policija zaradi

tatvine. Juhant je prišel šele 17. septembra iz kaznilnice v Mariboru, kjer je preživel dve leti robije zaradi tatvin. Ko se je znašel spet na svobodi, se je jel znova potepati po deželi. Na Vse svete je prišel v Kozarje nad Vičem, kjer se je ustavil pri posestniku Jakobu Trobeu. Tam je štiri dni cepil drva, nato je odšel spet v Ljubljano. Nasled-njo noč se je že vrnil v Kozar-je, kjer je vdril pri Trobeu v ne-ko omaro in odnesel domačima hlapcema več obleke. Ponoči je spet izginil ter prodal posamez-ne kose obleke nekemu krošnjar-ju, ki ga je srečal na cesti. Nato je Juhant nameril korake proti kamniški okolici. Ustavil se je doma, nato pa odšel proti Tu-hinjski dolini ter se klatil po-zneje po Štajerskem. Pretekli ponedeljek je prišel do Hoč, na-to je zavil proti Rušam. Tam je na cesti zagledal svojega roja-ka Stanka Hacinu, ki je na vo-zičku vozil s seboj ščetke in jih prodajal. Takoj sta bila v ži-vahnem pogovoru in je Hacin povabil Juhanta s seboj. Pono-čil mu je, če bo vozil njegov voziček, na teden 50 Din. Ju-hant je bil takoj pripravljen po-magati in je res sprejel 50 Din, ki mu jih je Hacin odšel v na-prej. Domenila sta se, da kre-neta naprej proti meji. Hacin je spetoma ob cesti postal in preštel ostali denar, ki ga je bi-lo še 150 Din. Tedaj je šinila Juhantu v glavo misel na zlo-čin...

Prišla sta do večera v vas Gradiško pri Zg. Sv. Kungoti, kjer sta se ustavila pri posestni-ku Celcarju. Prosila sta za pre-nočišče. Dobila sta ga na sked-nju. Gospodinja jima je prej postregla še z mlekom, nato sta odšla mimo ropotarnice na sked-nju počivat. Juhant je mimo-grede opazil ob ropotarnici majhno sekuro, ki jo je v temi neopaženo vzel s seboj in stopal za Hacinom po lestvi na sked-nju. Tamkaj sta se še nekaj časa pogovarjala. Ko pa je Ha-čin utihnil v dremavici, je Ju-hant že zamahnil. Z vsro silo ga je nekajkrat udaril po glavi, da Hacin niti ni zakričal. Mrtve-pa ga je odvlekel globlje v seno in ga pokril s slamo in senom. — Roparski morilec je nato zaspal. Pred 5. uro zjutraj pa je že pro-sil gospodinjjo za obe delavski knjižici, ki ju jima je bila na večer odvzela. V jutranjem mraku je nato Juhant izginil, pustivši Hacinov voziček, kjer je bil.

Odšel je v Maribor, kjer je kupil novo čepico, nato se je pa zvečer odpeljal v Ljubljano. Naslednje jutro je odšel domov v Mlako, kjer je govoril z neka-terimi kmeti, že zvečer pa je spet izginil in spal nekje na Ljubljanskem polju. Nato se je klatil po Ljubljani, kjer ga je opazil večerjaj v "Zvezdi" straž-nik Poljanec. Ta je svojčas slu-žil v kamniškem okraju kot o-rožnik in je vedel, da Juhanta zasledujejo zaradi tatvine pri Trobeu. Aretiral ga je in ga privedel na policijo. Danes o-krog poldneva je Juhant priznal nadzorniku g. Zajdeli roparski umor. Morilca, ki je šibak in droben človek in ki je bil zaradi tatvin in drugih deliktov že de-vetkrat kaznovan, še zaslišujejo o podrobnostih umora. Potem bo izročen najbrže sodišču v Ma-riboru, ni pa tudi izključeno, da se bo vršila razprava pred ljub-ljanskim sodiščem.

Njegov uspeh

A: "Prepričan sem, da je tvoj zakon z igralco X. zate velik uspeh". B (pisatelj): "Menda! Iz pre-teklosti svoje žene sem napra-til že štiri drame in jih dobro proda!"

GLASOVI IZ NASELBIN

(Nadaljevanje z 2. strani.)

gres po novem letu. Ko pride razočaranje, ki je neizogibno, bo to ljudstvo nekega lepega dne sledilo enemu izmed Mojze-sov, nevrpašajoč, kam ga pope-lje ta novi odrešitelj.

Ce bi delavstvo znalo misliti, bi se sedaj oklenilo svojih or-ganizacij, strokovnih, posebno pa delavske, politične, to je so-cialistične stranke. Toda veči-na se ni tako daleč, da bi znala misliti in preso-jati.

Na vseh straneh, v tovarni, na sejah, doma in na cesti sliši človek tarnanje in pritožbe; vse se ljuti, preklinja razmere, ka-pitalizem in svet, toda vzlic te-mu pa to ljudstvo podpira de-lavstvu nasprotno organizacije, posebno pa časopise.

V hišah teh nezadovoljnih najdeš buržoazne časopise ne samo slovenske, temveč tudi an-gleške. Iz domačih časopisov črpajo "znanje" v novicah, če je bil ta več ali manj "poznani" ali dobro "poznani" rojak (ali rojakinja) operiran ali če se je kateri preselil v večna lovišča, če je kateri imel več ali manj imenitno surprise party itd. Vse drugo je odveč. Če se takle u-rednik razjoče nad smrtjo "na-šega" kralja in opljuje plemenitega človeka, ki se je predznil pisati resnico o tiraniji takega despota in o grozni revščini, v kateri živi naš narod, se ti do-bri ljudje sicer malo pojeze, po-tem pa še nadalje plačujejo za slično brozgo. Prišli smo torej tako daleč, da se smatra podlo hlapčevstvo, nizkotno lakajstvo kot pristna rodoljubnost, ideal-izem vsega človeka, kateri ima res srce za svoj trpeči narod in ga hoče privedi k luči in spo-znanju, pa za nekaj poniževal-nega.

Zato pa veljajo tudi za nas besede, katere je govoril v knji-gi "Four Horsemen of the Apo-calyptse" ruski revolucionar Cer-noff:

"Civilizacija ne obstoji samo v obliki velikih industrij, uni-verz, številnih parnikov in sil-nih armad; to je materialna ci-vilizacija. Obstoji pa še druga, višja, ki dviga dušo in ne do-voljava, da bi človeški ponos trpel brez protesta napram stal-nemu poniževanju. Švicarski državljani, ki živi v svoji skrom-ni koči ter se smatra enakoprav-nim z drugim državljanom nje-gove domovine, poseduje višjo mero civilizacije kot pa Herr Professor, kateri prepušča pred-nost kakemu poročniku, ali pa hamburški milijonar, kateri se spet obratno klanja kot kak la-kaj pred osebam, katerih ime-na so lepšna z besedo "von".

Nadalje: — Mi Rusi prenaša-mo veliko tiranijo. — Toda pro-ti tej naši tiraniji je obstajal vedno revolucionarni protest. En del naroda sestoji iz napol barbarjev, toda ostali del pred-stavljajo ljudje z višjo dušev-nostjo, z zvišeno moralno, katere ne okleva pred nevarnostmi in žrtvami, zaradi svobode in re-snice...

In končno — Nemčija? Kdo je še kdaj dvignil glas protesta v tej deželi, da brani človeške pravice? Ali je že kdaj izbruh-nila kaka revolucija v Prusiji, v tej deželi velikih despotov? Fri-derik Vilhelm, ta ustanovitelj militarizma, kadar se je naveli-čal pretepati svojo ženo in plju-vati v krošnike svojih otrok, je šel ponavadi z bikovko v roki na sprehod, kjer se je zabaval s tem, da je bičal svoje podani-ke, kateri se niso dovolj hitro u-maknili s pota. Njegov sin Fri-derik Veliki pa je rekel na smr-ti postelji, da umrje, odločno-a-sen do skrajnosti vsled vladanja takega naroda brezživnih suž-njev."

Novi mehiški predsednik Lazaro Cardenas (desno), na levi je pa bivši mehiški predsednik Rodriguez, ki je odstopil svoj urad Cardenasu.

Katoliška konferenca glede kontrole porodov

Katoliški zdravniki in duhovni so zagovarjali "novo" metodo kontroliranja

Chicago. — Organizacija kato-liških zdravnikov, "Catholic Physicians Guild", je pred nekaj dnevi zborovala v hotelu Morri-son in zaključila, da je takozva-na "ritmična" metoda kontrolir-anja porodov moralna in znan-stveno trdna. Navzočih je bilo tudi več katoliških duhovnov, ki so se strinjali z zdravniki.

Rev. John A. O'Brien, vodja Newman fundacije na illinoiski univerzi, je svedečano izjavil, da je "ritmična" metoda — sloneča na dognanjih dveh zdravnikov Ogina in Knausa — pravilna in "sam Bog je dovolil, da si človek omeji družino na ta način, ne da bi zlorabil naravne zakone".

"Ritmična" metoda se nasla-nja na trditve, da je ženaka vsak mesec nekaj dni — nihče ne ve, koliko dni in kdaj se ti dne-vi začnejo in kdaj nehajo — ne-rodovitna in torej varna pred zanositvijo. In katoliški kom-promis zdaj je, da se katoličani lahko poslužijo teh "varnih dni", če se hočejo obvarovati otrok, ne da bi grešili...

Nekaj navzočih zdravnikov je ugovarjalo — med temi tudi neka zdravnica — da je tudi ta me-toda nezanesljiva, kajti "varna perioda" je jako neredna in ne-kateri ženske je sploh nimajo; če pa je to tako varno, kakor trdita Ogina in Knaus, tedaj bo to znižalo rojstva in tega se la-hko poslužijo tudi neporočeni lju-dje, fantje in dekleta.

Rev. O'Brien je pa odgovoril na to: "Notorično dejstvo je, da je kontraceptivna metoda za kontroliranje porodov splošna zunaj katoliškega sveta, a tudi med katoliki je tako razširjena, da nas je skoro sram priznati. Priznajmo torej vsaj nekaj te-ga, česar ne moremo zabraniti".

Zima dosegla tudi Florido

New York. — Zadržje dni je si-len mraz objel ves vzhod, Novo Anglijo in segel je tudi daleč na jug. V novoangelskih državah že ni bilo 60 let takega mraza. V Bostonu je 11. decembra bilo pet pod ničlo in v Mt. Washing-tonu, N. H. 15 pod ničlo. V Tam-pi, Florida, je bil istega dne aneg in v Miamiu je temperatura padla na 31 stopinj.

Letsalska družba dobila čas za poboljšanje

Washington. — Letsalska druž-ba Long & Harmon, ki ima s poštним departmentom pogodbo za prevažanje zračne pošte, je dobila do novega leta čas, da prične pilotom plačevati pravil-niško plačo. Sedaj plačuje manj. Pred poštni department jo je ti-rala pilotska unija, s katero družba ne mara odnošajev.

Ali ste že naročili Prose-vo ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

Voditelji Sovjetske unije opazujejo proslavo sedemnajstletnice revolucije na Rdečem trgu v Moskvi. Prvi trije od desne so Stalin, Kalinin in Vorosilov, komisar rdeče armade.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

V tem trenutku so se odprla vrata sosednje hiše in prikazala se je Levaque-ovka.

— O, gospod in gospa, ne zamerite! Gospodična, oprostite! ... Sosedo iščete. Ni je doma, v Requillartu je ...

Kopa besedi se je usula iz nje in pripovedovala jim je vso historijo, ponavljala, da morajo ljudje pomagati drug drugemu in da ima pri sebi Leonoro in Henrija, zato da je mogla njuna mati iti čakat tja gori. Oči so se ji ustavile na zavitkih in začela je govoriti o svoji ubogi hčeri, ki je vdovela; razgaljala jim je svojo lastno revščino, oči pa so se ji svetile od pohlepa. Potem pa je obotavljale se zamrmrala:

— Ključ imam. Če gospod in gospa želita ... Ded je doma.

Gregoirejevi so se začudeno spogledali. Kako? Da je ded doma, pa se nihče ni oglašil? Kaj nemara spi? In ko je Levaque-ovka kljub temu odprla vrata, so obstali na pragu zaradi prizora, ki se jim je nudi.

Bonnemort je bil čisto sam, sedel je na stolu kakor pribit kraj ohlajene peči in s široko odprtimi očmi strmел predse. Izba, v kateri je bil, se je zdelala večja, ni bilo ne kukavice ne oprave iz lakirane smrekovine, ki sta jo poprej poživiljali. Na golih zelenkastih stenah sta viseli le sliki cesarja in cesarice, katerih rdeče ustnice so se smehljale z uradno ljubeznivostjo. Starec se ni ganil, ni trenil z vekli, ko je skozi vrata posijala svetloba, bil je top, kakor da ni niti opazil ljudi, ki so vstopili. Pri nogah mu je stala polna skleda pepela, kakršno nastavlja močakom snagi na ljubo.

— Nič ne marajte, zarobljen je, je pripomnila Levaque-ovka uslužno. Menda mu manjka kolesce v glavi. Lejte, že štirinajst dni nič več ne govori.

Toda Bonnemorta je streslo, zaslišalo se je globoko hrkanje, ki se je zdelo, da mu prihaja iz trebuha, in pljunil je v posodo gost, črn pljunek. Pepel je bil ves prepojen s temi pljunki, bilo je blato iz premoga, iz premoga vsega rudnika, ki ga je starec spravil iz grla. In že je bil spet nagnjen. Ni se več premaknil, razen poredkoma, kadar je pljunil.

Gregoirejevimi je bilo mučno in gabilo se jim je, a skušali so kljub temu spregovoriti nekaj prijateljskih in izpodbudnih besed.

— Nu, prijatelj moj, je dejal oče, menda ste prehlajeni.

Starec je strmел v zid in ni okrenil glave. Spet je nastala težka tišina.

— Malo čaja bi vam morali skuhati, je pripomnila mati.

Ostal je drven in molčeč.

— Slišiš, papa, je zašepetala Cecilija, saj so nam pripovedovali, da je bolehen, mi pa nismo nič na to mislili ...

V zadregi se je prekinila. Najprej je postavila na mizo lonec goveje juhe in dve steklenici vina, potem pa razvila zavoj in vzela ven par ogromnih čevljev. To darilo je bilo namenjeno dedu, v vsaki roki je držala po en čevljev in bilo ji je nerodno, ko je gledala otekle noge tega siromaka, ki ne bo nikdar več hodil.

— Hm, malo prekasno so prišli, kajne, prijatelj? je spet povzel Gregoire, da bi zasuknil pogovor na veselo plat. Nič za to, se bodo že porabili.

Bonnemort ni ne slišal ne odgovoril, v obraz pa je bil grozen, hladen in trd kakor kamen.

Cecilija je skrivaj postavila čevlje k zidu. Toda zaman je bila oprezna, kajti žebli so kljub temu zazveneli; ta ogromna obutla je kar motila v izbi.

— Pustite ga, saj se ne bo zahvalil! je vzkliknila Levaque-ovka, ki je z vročim hrepenenjem

ošnila čevlje. Kakor bi dali, ne zamerite, raci nadohne.

Govorila je dalje in se gnala za tem, da bi spravila Gregoirejeve k sebi domov, ker je upala, da se jim bo tam mogoče storilo. Slednjič si je izmislila pretvezo ter jim hvalila Henrija in Leonoro, češ, kako sta pridna in ljubka in kako pametna, odgovarjata kakor angele, če ju kdo kaj vpraša! Povedala bosta, kar bi hotela gospod in gospa slišati.

— Ali hočeš iti za trenotek? je vprašal oče vesel, da lahko odide.

— Da, takoj bom prišla za vama, je odgovorila.

Cecilija je ostala sama z Bonnemortom. Drhtela in kakor uročena je ostala tu, ker se ji je zdelo, da pozna tega starca: kje neki je srečala ta četverooglata, višnjevkasti in od premoga pegasti obraz? In zdajci se je nenadoma domislila in pred očmi se ji je prikazal val kričečega ljudstva, ki jo obdaja, čutila je, kako ji mrzle roke stiskajo vrat. To je bil on, našla je spet tega človeka. Ogledovala je njegove roke, položene na kolena, roke ždečega delavca, čigar vsa sila je bila v zapestjih, še zmerom trdnih kljub starosti. Zdalj pa zdaj se je zdelo, da se Bonnemort prebujajo, začel se je opeščati, tudi on jo je jel motriti z zagodenim izrazom. Rdečica mu je zagorela na licih, nervozen stresljaj mu je razpotegnil usta, iz katerih se mu je cedila tenka nit črne sline. Kakor da ju je nekaj privlačevalo, se nista ganila drug pred drugim, ona cvetoča, debela in sveža od dolgega lenuharjenja in sitedga blagostanja svojega rodu, on pa vodeničen, žalostno grd kakor izgarana žival, ki jo je sto let dela in lakote uničevalo od očeta do sina.

Ko sta se Gregoirejeva, začudena, da ni prišla četi za njima, čez deset minut spet vrnila k Maheujevimi, sta strahovito kriknili. Na tleh je ležala njuna hči z modrim obrazom, zadavljena. Na njenem vratu so se poznali rdeči odtiski prstov orjaške roke. Bonnemort, opotekač se na mrtvih nogah, je padel kraj nje, ne da bi mogel vstati. Njegove roke so bile še skržene, topo je gledal ljudi s široko odprtimi očmi. Ko je padel, je razbil svojo skledo, pepel je raztresel, blatni, črni pljunek so onemčedili izbo; a par velikih čevljev je stal nedotaknjen ob zidu.

Nikdar niso mogli točno dognati, kaj se je zgodilo. Čemu se je Cecilija približala? Kako jo je mogel Bonnemort, ki je bil prikovan na svoj stol, zgrabiti za vrat? Ko jo je prijel, je očitno zbesnel, jo bolj in bolj stiskal, zadušil njen krik, se prekopicaval z njo do zadnjega hropenja. Niti najmanjši šum niti javkanje se ni slišalo skozi tanke stene v sosednjo hišo. Domnevati bi se dalo, da je starec nenadoma zblaznel, da ga je popadla neizrekljiva strast, da bi moril, ko je zagledal dekletov beli vrat. Takšna podivjanost je osupnila pri tem starem pohabljenču, ki je živel kot poštenjak, kot ubogliva žival, nasprotna novim idejam. Kakšno sovraštvo, ki ga sam ni poznal, počasi podžigano, mu je moralo šiniti iz srca v glavo? Dejanje je bilo tako grozno, da so sklepari: zgodilo se je v nevarčunljivem stanju; to je bil zločin slabomneža.

Gregoirejeva sta klečala, ihtela in se dušila od bolečine. Njuna oboževana hči, tako dolgo zaželeno, potem obsipano z vsemi dobrotami, ona, ki sta jo hodila gledat po prstih, kadar je spala, ki jima ni bila nikoli dovolj dobro hranjena, nikdar dovolj debela! S tem je propadlo vse njuno življenje, čemu naj še živita, ko bi morala živeti sama?

(Dalje prihodnjik.)

budno na straži. Najprej je potrebno, da je kočija, v kateri se peljeta k poroki, last katerega bližnjega sorodnika ali pa vsaj kakšnega dobrega prijatelja. Dalje morata gledati, da si na vožnji v cerkev ne ogrneta nog in kolen s kocem; s tem bi tvegala siromaštvo, bedo in zapuščenost v starosti. Najvažnejše je pa, da se nevesta pred poroko ne smeje. Zakaj če bi vidno kazala svoje veselje, bi samo izživala hudobca, ki bi se zato prej ali slej maščeval. Kdor se preveč smeje pred poroko, se bo premalo po poroki.

Na dan poroke mora severna nevesta imeti neke pri sebi skorjico kruha, bodisi v žepu, ali med perilom, ki ga ima na sebi, ali pa na golem životu. To skorjico mora na vsak način spraviti do drugega jutra. S tem si namreč zagotovi spoštovanje svojega moža in se za zmerom obvaruje gmotnega pomanjkanja.

— "Magasines," Oslo.

Voj nas privlačuje in odbija

Kako nastopajo simpatije in antipatije. — Uloga ektohormonov

Da si mnogi ljudje medsebojno "ne dišijo", ni samo pesniška podoba. Znano je, da ima vsak človek svoj zelo osebni telesni duh, ki ima glede simpatij in antipatij včasih prav veliko vlogo. Znameniti prof. Gustav Jaeger, izumitelj "Jaegerjeve sprajce", je na tej podlagi ustvaril celo obsežen sistem "duševnega duhanja", ki še danes ni izgubil svoje veljave, samo da ne govorimo več tako grobo kakor on o "izhlapevanjih", temveč nekaj fineje in učeneje o ektohormonih.

Kaj so ektohormoni?

O hormoni ve danes že vsak otrok, da so izločine nekih notranjih žlez, ki jih kri prenaša po telesu, da opravijo na drugem koncu neko delo. Najbolje so nam znani učinki hormonov na delovanje notranjih organov, toda tem takoj zvanim endohormonom (notranjim hormonom) zoperstavlja v zadnjem času prof. Bethe iz Frankfurta še neke druge hormone, ki učinkujejo na zunaj in jih zato imenuje tudi ektohormone. Ti imajo tudi koristne učinke za svojega producenta, a na — druga bitja.

K temu spada n. pr. pred vsem snov, ki jo živalska samica oddaja v času pojanja, da privabi samca. Duh te snovi je lahko tudi tako močan, da ga pri metu ljih samci utegnejo začutiti tudi na daljavo mnogih kilometrov. Da gre v resnici za vonje, je pokazal poskus z nekimi raki. V času, ko je samica v trdem oklepu, je trda tudi za ljubezen, ne izloča ektohormonov in samci se ne zmenijo zanjo, ker vedo, da bi ničesar ne dosegli. Če pa postavimo samico s svežo kožo v bazen, se samci razburijo in jo lovijo. Ali učinkuje morda tako nova zunanost lepote? Ne, kajti isti efekt dosežemo med samci, če jim postavimo v vodo namestu samice cunj, s katero samo odrgnili samico, ki se levi. Znano je tudi, kako močno diši kobila, krava, košuta itd. ob času pojanja, in po drugi strani, kako malo se žrebec, bik, jelen zmenijo za svoje boljše polovice v času, ko te ne diše.

Bilo bi čudno, če bi narava tudi človeka ne obdarila s specifičnimi vonji, s kakršnimi je obdarila skoraj vse živalstvo. Seveda pa ti vonji danes pri človeku nimajo več takšne vloge in naloge, kakršno so imeli v pradavnih časih, in se jih večina naših nosov niti ne zaveda, da pa eksistirajo, nam dokazuje pes, ki spozna svojega gospodarja po vonju izmed vseh drugih ljudi, ki živijo v istem okolju, dokazujejo nam to tudi mnogi drugi ljudje, ki imajo prednost (ali smolo) tako tenkega vonja, da jih drugi ljudje samo po svojem specifičnem vonju privlačujejo ali odbijajo. Še več je pa med nami takšnih, ki ločijo druge ljudi v simpatične in antipatične po njihovem vonju, ne da bi se tega zavedali.

Na teh osnovah počiva končno vsa parfemska industrija. Mau-tageza je vedel povedati, da so izdelovalci parfemov v prejšnjih časih primešavali svojim izdelkom naravnost hormone raznih sesalcev (seveda niso vedeli, da so hormoni) in posebno žlezna

izločina pižmarja je igrala tu veliko vlogo. Toda sedaj, ko je znanost ugotovila, kako je stvar, bo povsem naravno, če bodo fabrikanti parfemov namesto živalskih surogatov začeli iskati človeške ektohormone same. Simpatije in antipatije se bodo urejale na umeten način, s stekleničkami, tako kakor se n. pr. sladkorno gospodarstvo človeškega telesa po potrebi ureja z injekcijami insulina.

Nekega dne se zakonca, ki si ne dišita, ne bosta več zgledala pri advokatu, da ju loči, temveč pri zdravniku ali prodajalcu parfemov, da jim postrežeta s preparatom, ki daje človeku dober vonj in ga s tem napravi pri-kupnega vsem ljudem.

35 odstotkov

V nebesih se je po zemeljskem vzoru zbrala konferenca in udeležili so se številni blaženi, preroki, svetniki in znameniti cerkveni očetje. Pogovarjali so se, kako bi razorožili svet, da bi živel v miru, slogi in ljubezni. Vsi so bili za razorožitev in mir in na koncu so glasovali za popolno uničenje orožja. Samo Mojzes je mirno sedel v nekem kotu, kakor bi ga to nič ne brigalo.

Pa je prišel eden izmed cerkvenih očetov k njemu in mu rekel:

"No, Mojzes, zakaj pa ti tako molčiš? Ali ti nisi za razorožitev in mir? Ali ne boš glasoval?"

Mojzes pa je komaj obrnil glavo.

"Ne, ne bom glasoval", je rekel. "Če pride do vojne, bo moj narod varen. Tri in trideset odstotkov bo nesposobnih, tri in trideset odstotkov pa bo sedelo v pisarnah, tri in trideset odstotkov pa bo vojnih dobaviteljev. Za tisti edini odstotek, ki ostane, se pa ne izplača odpirati ust."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 10. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta šteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$6.00 za eno leto nino. Ker pa člani še plačajo pri assentmentu \$1.20 za teden, se jim šteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, reči, da je list predrag S. N. P. J. List Prosveta je vaša lastnina in gotovo je v vsaki družini ki bi rad čital list vsak dan. Cena lista Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Ciceo in Chicago je...
1 tednik in..... 4.80	1 tednik in.....
2 tednika in..... 3.60	2 tednika in.....
3 tednike in..... 2.40	3 tednike in.....
4 tednike in..... 1.20	4 tednike in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
Za Evropo je..... \$9.00	

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Order v plam in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list tedni moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupno naročena na Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati vsoto lista Prosveta. Ako tega ne store, tedaj mora upravništvo datum za to vsoto naročniku.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. društva št.....

Naslov.....

—Ustavite tednik in ga pripilajte k moji naročnini od sledečih članov družine:

2).....Čl. društva št.....

3).....Čl. društva št.....

4).....Čl. društva št.....

5).....Čl. društva št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča de

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, če knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrva slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijsko delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 SO. LAWDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904

CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na želje tudi vsa ustmens pojasnila

Praznovornost pri severnih narodih

Vraža in praznovornost daje ta pečat skoraj slehernemu dejanju in početju v človeškem življenju. Vzlic velikemu napredu znanosti, vzlic čedalje večji prosvetljenosti našega veka imamo vtis, da vražarstvo celo pri tako imenovanih intelektualcih ne izgublja tal, kaj šele v širokih slojih preprostega prebivalstva.

Poroka je posebno važen korak v našem življenju. Zato je prav razumljivo, da velja toliko vraž in praznovornih dejanj posebej za dobo zaroke, posebej za poročno svečanost samo in posebej za prve sladkosti novega stanu.

Tako na primer trde v skandinavskih deželah, da se bo dekletu, ki sede za vogal, zaroka razdrila. Spet druga vraža pa pravi, da tvega s tem prerano vdovstvo. Mladenci, ki mu med jedjo pade nož na tla, se sedem let ne bo mogel poročiti. Na Turškem pravijo, da bo dekletu, ki ima rada mačke, zgrešena zakonska žena. Zato bi za možki mačkoljub boljše storili, če se ne bi nikdar oženil.

Po drugih praznovornih trditvah nam nekateri drobni pripetljivci v vsakdanjem življenju

povedo, kaj nas čaka v bodočnosti. Dejanja in kretnje dekleta, ki misli, da je nihče ne opazuje, menda sama po sebi razodevajo značaj njenega bodočega moža, pa čeprav ga še ne pozna. Če dekletu pri umivanju vse okoli sebe poskropi, pomeni, da bo dobila sitneža za moža. Ako ima pa navado skrivati denarnico pod zglavje, je to znamenje, da ji je namenjen bogat mož.

V dobi zaroke je bolj ko kdajkoli drugače treba gledati, da se opusti sleherna nesrečnosna kretnja ali dejanje, ki bi utegnili napraviti bodočo srečo. Če se deklet spreha po cesti z zaročencem, mora paziti, da drža smerom korak z njim; le tako bo zagovorila uroke, ki preže nanjo. Ako nevesta obriše mizo s kosom papirja ali s starim časnikom, pomeni, da se bo kmalu sporekla s svojim zaročencem. Na starih vražah temelji tudi čega, da puščamo goste predse v sobo; čisto po krivem pripisujejo to navado zahtevam vpljudnosti. Na Holandskem morata zaročenca dobro paziti, da položita kozarca lepo vsak pred svoj krožnik, nikdar ne mednju; to bi namreč pomenilo, da bo njun zakon kmalu vrag vzal.

In potem določitev poročnega dne! Na Norveškem sta za poroko najugodnejša dneva nedelja in torek, posebno še, kadar luna narašča.

Petek je pa skoraj povsod na glasu nesrečnega dne, le redki so kraji, kjer to ne drži in jim je ta dan posebno priljubljen.

V nekaterih slovanskih deželah nevesta zadnji teden pred poroko ne sme iz hiše. Če pa mora na neogibne opravke, Bog ne daj, da bi si pozabila obesiti križ okoli vratu, med potjo mora pa neprestano moliti očenaš. To je zato tako važno, ker poslednje dni pred poroko na ubogo deklet neprestano preže najhujši čarodeji in hudobci, ki bi jo na vsak način hoteli pogubiti. Ravno zato, da te hudobce potolažijo, se je udomačija navadila, da zaročenkini bližnji sorodniki prinašajo nevesti darila. Iz tega je potem nastal običaj poročnih daril.

Na Norveškem morata dan pred poroko bodoča zakonca večerjati iz istega krožnika; to bo utrdilo skladnost bodočega zakona. Nekoč so imeli Norvežani tudi navado, da je nevesta kupila poročno obleko ženinu, le-ta pa nevesti. Tega običaja danes ni več, vzlic temu pa mora pri vseh porokah (naj bo ženin še tako bogat in nevesta še tako siromašna) nevesta prinesiti v zakon vso posteljino, drugače bodo njeni otroci slabotni in bolehi.

Pot, po kateri gresta ženip in nevesta v cerkev, je polna skrivnih pastí. Zato morata biti oba